

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG BỒI DƯỠNG GIÁO VIÊN GIÁO DỤC THỂ CHẤT ĐÁP ỨNG CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG 2018

Nguyễn Thị Thu Hiền

Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Tóm tắt: Môn học giáo dục thể chất là một môn học quan trọng trong nhà trường nhằm giúp cho học sinh phát triển toàn diện cả về trí tuệ và thể chất. Chính vì vậy, công tác bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất là một yêu cầu tất yếu. Những năm qua, công tác bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất đã được chú trọng tuy nhiên vẫn còn nhiều hạn chế cần khắc phục. Bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất không chỉ cần phát huy khả năng tự học, tự nghiên cứu của giáo viên mà cần có sự quan tâm của mọi lực lượng trong nhà trường.

Từ khóa: Bồi dưỡng giáo viên, giáo dục thể chất, chương trình giáo dục phổ thông 2018, đổi mới, phát triển toàn diện.

Nhận bài ngày 08.12.2022; gửi phản biện, chỉnh sửa, duyệt đăng ngày 13.12.2022

Liên hệ tác giả: Nguyễn Thị Thu Hiền; Email: ntthien@daihocthudo.edu.vn

1. MỞ ĐẦU

Ngày nay, các quốc gia đang phải đối mặt với rất nhiều vấn đề mang tính toàn cầu. Nhiều quốc gia đã không ngừng đổi mới trong mọi lĩnh vực để đảm bảo sự phát triển bền vững. Trong đó có đổi mới giáo dục để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, trang bị cho các thế hệ tương lai nền tảng văn hoá vững chắc, thích ứng với sự biến đổi của môi trường xã hội.

Năm 2018, Bộ giáo dục và đào tạo đã xây dựng chương trình giáo dục phổ thông mới theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực của học sinh trên cơ sở thực hiện các Nghị quyết của Đảng, Quốc hội và Quyết định của Thủ tướng Chính phủ. Chương trình mới này tạo môi trường học tập và rèn luyện giúp học sinh phát triển hài hoà về thể chất và tinh thần, trở thành người học tích cực, có những phẩm chất tốt đẹp và năng lực cần thiết để trở thành người công dân có trách nhiệm, người lao động có văn hoá, cần cù, sáng tạo, tự tin, biết vận dụng các phương pháp học tập tích cực để hoàn chỉnh các tri thức và kĩ năng nền tảng, có ý thức lựa chọn nghề nghiệp và học tập suốt đời. Từ đó, đáp

ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng, bảo vệ đất nước trong thời đại toàn cầu hoá và cách mạng công nghiệp mới. Chương trình giáo dục phổ thông bao gồm chương trình tổng thể (khung chương trình), các chương trình môn học và hoạt động giáo dục trong đó có chương trình môn giáo dục thể chất.

2. NỘI DUNG

2.1. Môn học giáo dục thể chất và vai trò của môn học giáo dục thể chất trong nhà trường

Môn giáo dục thể chất góp phần thực hiện mục tiêu giáo dục phát triển phẩm chất và năng lực của học sinh với trọng tâm là trang bị cho học sinh kiến thức và kỹ năng chăm sóc sức khỏe; kiến thức và kỹ năng vận động; hình thành thói quen tập luyện, khả năng lựa chọn môn thể thao phù hợp để luyện tập nâng cao sức khỏe, phát triển thể lực và tố chất vận động; trên cơ sở đó giúp học sinh có ý thức, trách nhiệm đối với sức khỏe của bản thân, gia đình và cộng đồng, thích ứng với các điều kiện sống, sống vui vẻ, hoà đồng với mọi người.

Trong chương trình môn giáo dục thể chất có chỉ rõ: “Môn giáo dục thể chất được thực hiện ở tất cả các cấp học. Môn học này giúp học sinh biết cách chăm sóc sức khỏe và vệ sinh thân thể, bước đầu hình thành các kỹ năng vận động cơ bản, thói quen tập luyện thể dục thể thao, tham gia tích cực các hoạt động thể dục, thể thao nhằm phát triển các tố chất thể lực, làm cơ sở để phát triển toàn diện và phát hiện năng khiếu thể thao. Nội dung chủ yếu của môn giáo dục thể chất là rèn luyện kỹ năng vận động và phát triển tố chất thể lực cho học sinh bằng những bài tập thể chất đa dạng như: Các bài tập đội hình đội ngũ, các bài tập thể dục, các trò chơi vận động, các môn thể thao và kỹ năng phòng tránh chấn thương trong hoạt động thể dục thể thao.”

2.2. Thực trạng công tác bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất hiện nay

Hiện nay, công tác đào tạo và bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất đã và đang được chú trọng. Tuy nhiên, hầu hết hầu hết các trường đào tạo giáo viên giáo dục thể chất đều tập trung vào việc cung cấp kiến thức trong khi kỹ năng nghề nghiệp của sinh viên đang còn hạn chế và chưa có chương trình đào tạo giáo viên giáo dục thể chất cho từng bậc học, chưa cụ thể chương trình và hình thức bồi dưỡng giáo viên để phù hợp với thực tiễn và phát huy hiệu quả.

Thực tế cho thấy vẫn còn một số bất cập từ hoạt động bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất. Nhiều giáo viên khi đi tập huấn, bồi dưỡng rất hứng thú nhưng khi về đơn vị lại không nhận được sự chia sẻ, đồng hành với những nội dung, phương pháp mới từ đồng nghiệp. Có nhiều người cho rằng việc bồi dưỡng là việc của cá nhân người được cử đi mà không liên quan đến mình nên có tâm lý thờ ơ, không đặt mình vào bối cảnh chung

để học hỏi. Từ đó, có thể dẫn tới thói quen giảng dạy quay về lối mòn cũ, không phát huy được hiệu quả của việc bồi dưỡng.

Mặt khác, nhiều đơn vị khi tổ chức hoạt động bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất còn hình thức, coi đây là việc làm thường xuyên phải có. Chính vì vậy, từ khâu tổ chức, địa điểm bồi dưỡng thiếu chu đáo, ít quan tâm động viên, tạo điều kiện cho giáo viên trong quá trình tham gia.

2.3. Biện pháp nâng cao chất lượng bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất đáp ứng yêu cầu của chương trình giáo dục phổ thông 2018

Từ thực tiễn của công tác bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất, để nâng cao chất lượng của công tác này đồng thời đáp ứng yêu cầu của chương trình giáo dục phổ thông 2018 cần thực hiện một số giải pháp sau:

Thứ nhất, tổ chức các lớp bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất thường xuyên, theo nhu cầu của cá nhân và nhà trường.

Để đạt được mục tiêu nâng cao chất lượng giáo dục đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục và đào tạo, công tác bồi dưỡng thường xuyên cho đội ngũ giáo viên là yêu cầu khách quan, vừa có tính cấp bách, vừa có tính chiến lược lâu dài. Bồi dưỡng thường xuyên là hoạt động bồi dưỡng hàng năm giúp giáo viên học tập để cập nhật kiến thức về chính trị, kinh tế - xã hội, bồi dưỡng phẩm chất chính trị, đạo đức nghề nghiệp, phát triển năng lực dạy học, năng lực giáo dục và những năng lực khác theo yêu cầu của chuẩn nghề nghiệp giáo viên, yêu cầu nhiệm vụ năm học, cấp học, yêu cầu phát triển giáo dục của địa phương, yêu cầu đổi mới và nâng cao chất lượng giáo dục. Việc quản lý, chỉ đạo, tổ chức và biên soạn tài liệu phục vụ công tác bồi dưỡng, tự bồi dưỡng nhằm nâng cao năng lực chuyên môn, nghiệp vụ của giáo viên giáo dục thể chất, nâng cao mức độ đáp ứng của giáo viên trung học phổ thông với yêu cầu phát triển giáo dục trung học phổ thông và yêu cầu của chuẩn nghề nghiệp giáo viên trung học phổ thông phải dựa trên căn cứ là chương trình bồi dưỡng thường xuyên giáo viên giáo dục thể chất.

Trong bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất cần đặc biệt quan tâm đến chuyển từ bồi dưỡng định kỳ sang bồi dưỡng thường xuyên theo nhu cầu của cá nhân và nhà trường. Bồi dưỡng chuyên môn không chỉ dừng lại ở sinh hoạt tập thể và chuyên môn, nghiệp vụ tại mỗi nhà trường, liên trường, cụm trường,... xây dựng mỗi nhà trường thành tổ chức học tập suốt đời mà bản thân mỗi giáo viên phải ý thức về việc tự bồi dưỡng.

Thứ hai, đổi mới nội dung bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất.

Trong những năm qua, chương trình bồi dưỡng đã giúp giáo viên đã có những thay đổi quan trọng góp phần giúp cho giáo viên được cập nhật các phương pháp mới và vận

dụng được một phần vào thực tế dạy học. Nội dung các khoá bồi dưỡng cũng đã có sự thay đổi so với trước đây khi tập trung vào đổi mới phương pháp dạy học. Tuy nhiên vấn đề đổi mới nội dung bồi dưỡng đối với giáo viên giáo dục thể chất chưa được thực hiện thường xuyên và dường như chưa có chương trình cụ thể. Bên cạnh đó, hình thức bồi dưỡng hiện nay còn đơn điệu, chủ yếu là giáo viên tự nghiên cứu, tự học, chưa có nhiều tương tác giữa giảng viên/chuyên gia với người học và chưa có phương pháp, công cụ đánh giá kết quả bồi dưỡng giáo viên. Việc bồi dưỡng còn phụ thuộc vào kế hoạch của Sở Giáo dục và đào tạo hoặc Bộ Giáo dục và Đào tạo, chưa xuất phát từ nhu cầu của giáo viên. Do đó, việc đổi mới nội dung và hình thức bồi dưỡng để việc bồi dưỡng phát triển và nâng cao năng lực nghề nghiệp cho giáo viên trở thành nhu cầu học tập thường xuyên một cách tự nguyện.

Trên cơ sở đó, về nội dung bồi dưỡng cần nâng cao một số năng lực cho giáo viên giáo dục thể chất như sau:

- Năng lực tổ chức dạy học theo định hướng phát triển năng lực.
- Năng lực dạy học thực hành.
- Năng lực tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh.
- Năng lực ứng dụng công nghệ thông tin và sử dụng thiết bị dạy học.
- Năng lực kiểm tra, đánh giá theo tiếp cận năng lực.
- Năng lực dạy học tích hợp.
- Năng lực tổ chức hoạt động giáo dục hướng nghiệp đáp ứng yêu cầu chương trình phổ thông mới.
- Năng lực tư vấn và hỗ trợ tâm sinh lý học đường.

Thứ ba, đổi mới hình thức bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất.

Đổi mới hình thức bồi dưỡng góp phần quan trọng trong nâng cao chất lượng hoạt động bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất. Hình thức bồi dưỡng cần đảm bảo đa dạng, linh hoạt theo từng điều kiện, hoàn cảnh, đảm bảo cho đội ngũ giáo viên hoàn thành nhiệm vụ được giao mà không làm ảnh hưởng đến hoạt động giảng dạy của các nhà trường. Trong bồi dưỡng giáo viên giáo dục thể chất cần tăng cường ứng dụng khoa học công nghệ, tăng cường các hoạt động tự làm việc của giáo viên trong quá trình bồi dưỡng thông qua sinh hoạt chuyên môn tại trường phổ thông.

Các hình thức bồi dưỡng cần được tiến hành đa dạng:

- Bồi dưỡng thường xuyên bằng việc tự học, tự nghiên cứu của giáo viên kết hợp với các sinh hoạt chuyên môn tại tổ, nhóm, tại nhà trường, cụm trường. Giáo viên cần chủ

động tìm hiểu và lĩnh hội kiến thức của môn học thông qua giáo trình chuyên môn, dự giờ. Ngoài ra, trong mỗi cuộc sinh hoạt chuyên môn tại tổ, nhóm và nhà trường cần khích lệ mỗi giáo viên đổi mới giảng dạy và thể hiện kết quả tự học của mình. Mỗi giáo viên cần xác định rõ việc tự bồi dưỡng không chỉ nhằm nâng cao năng lực giảng dạy cho bản thân mình mà đây còn là một căn cứ, là một tiêu chí đánh giá việc hoàn thành nhiệm vụ của giáo viên.

- Bồi dưỡng thường xuyên, có sự tham gia của các chuyên gia có kinh nghiệm bằng hình thức trực tiếp hoặc trực tuyến. Việc này giúp cho mỗi giáo viên khi tham gia bồi dưỡng được hướng dẫn tự học, thực hành, hệ thống hóa kiến thức, giải đáp thắc mắc, hướng dẫn những nội dung khó, mới đối với giáo viên, tránh hiện tượng giáo viên khi không nắm được nội dung nhưng cũng không có chuyên gia để giải đáp từ đó khiến cho việc lĩnh hội tri thức không sâu, không triệt để.

- Trong mỗi khóa tập huấn, bồi dưỡng nên tổ chức cho giáo viên tham quan, thực tế, học hỏi từ các trường có kinh nghiệm trong công tác bồi dưỡng nhằm mở rộng mối quan hệ giao lưu, trao đổi những kinh nghiệm trong giảng dạy, từ đó vận dụng linh hoạt, sáng tạo trong công tác giảng dạy của mỗi giáo viên. Để hình thức này phát huy được hiệu quả, nhà quản lý cần lựa chọn mô hình tham quan tiêu biểu, có những kinh nghiệm hay phục vụ thiết thực cho nội dung bồi dưỡng.

Thứ tư, xây dựng cơ chế chính sách, chế độ, động viên khích lệ giáo viên giáo dục thể chất tham gia hoạt động bồi dưỡng thường xuyên.

Xây dựng tiêu chí thi đua một cách cụ thể, thể hiện rõ vai trò, trách nhiệm, chế độ, động viên, khuyến khích khi tham gia học tập đạt kết quả tốt; phổ biến và quán triệt đến đội ngũ giáo viên giáo dục thể chất các văn bản pháp quy về yêu cầu tham gia bồi dưỡng cũng như những quy định của ngành, của trường.

Ngoài việc động viên, khuyến khích về mặt tinh thần, các cấp quản lý cần chú ý khen thưởng bằng vật chất kịp thời, như: nâng lương trước thời hạn, tạo điều kiện tốt nhất cho giáo viên học tập... đối với những GV có thành tích tốt trong hoạt động đào tạo, bồi dưỡng. Hiệu trưởng cần phải xây dựng khối đoàn kết trong tập thể sư phạm nhà trường; rà soát, trình độ đào tạo của đội ngũ giáo viên giáo dục thể chất để có kế hoạch trong việc đào tạo lại đảm bảo chuẩn hóa đội ngũ.

Thứ năm, tăng cường cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ bồi dưỡng thường xuyên cho giáo viên giáo dục thể chất.

Cơ sở vật chất, thiết bị là một trong những yêu cầu quan trọng cho các môn học trong nhà trường, đặc biệt là đối với môn giáo dục thể chất vì đây là môn học yêu cầu sự thực hành nhiều và hình thành kỹ năng trong mỗi lần tập luyện.

Cùng với việc xác định nội dung bồi dưỡng cho giáo viên giáo dục thể chất, xây dựng kế hoạch, phương pháp biện pháp tổ chức thực hiện, thì kế hoạch đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị hợp lí, cần thiết để phục vụ tốt công tác bồi dưỡng; tạo các điều kiện không thể thiếu cho việc bồi dưỡng đội ngũ giáo viên giáo dục thể chất nhằm đáp ứng các yêu cầu, mục tiêu của công việc bồi dưỡng giáo viên có kết quả.

Xác định những nguồn lực cần thiết cho việc thực hiện bồi dưỡng như số lượng người tham gia bồi dưỡng, cơ sở vật chất, trang thiết bị, tài chính phục vụ quá trình bồi dưỡng giáo viên.

Quá trình tự bồi dưỡng của giáo viên diễn ra thường xuyên chính vì vậy cần phải luôn sẵn sàng về điều kiện sân bãi, thiết bị, phương tiện tập luyện, dạy học. Đây chính là tiền đề để hoạt động tự bồi dưỡng diễn ra một cách có hiệu quả.

Thứ sáu, các đơn vị, nhà trường cần tổ chức các hoạt động tổng kết, đánh giá kết quả sau mỗi khóa tập huấn, bồi dưỡng.

Trong quá trình bồi dưỡng, nâng cao năng lực giảng dạy cho giáo viên giáo dục thể chất không thể không kể đến công tác tổng kết, đánh giá kết quả. Công tác này giúp đơn vị tổ chức nắm được hiệu quả của quá trình bồi dưỡng từ đó có những kinh nghiệm quý báu nhằm phát huy những điểm mạnh và hạn chế, khắc phục những điểm yếu của quá trình bồi dưỡng. Đồng thời, việc tổng kết đánh giá cũng giúp cho nhà trường (đơn vị cử giáo viên đi bồi dưỡng) biết được giáo viên của mình có tích cực hay không trong thời gian bồi dưỡng, tập huấn. Cùng với đó, đây là tiền đề để giúp cho giáo viên có thêm động lực để tham gia vào quá trình đổi mới phương pháp, nâng cao hiệu quả giảng dạy. Sau mỗi đợt tập huấn, bồi dưỡng cần có giấy chứng nhận, giấy khen đối với những cá nhân tích cực trong quá trình bồi dưỡng.

Cùng với đó, cũng sau mỗi đợt bồi dưỡng, nhà trường cũng nên có kế hoạch bồi dưỡng lại thông qua những hoạt động như hội giảng, hội thi,... Công tác này cũng có thể được thực hiện thông qua thuyết trình, báo cáo của chuyên gia nhưng cũng có thể thông qua hình thức trải nghiệm, thực hành trong những buổi học, giờ học hằng ngày tại nhà trường.

3. KẾT LUẬN

Để nâng cao chất lượng giáo viên phổ thông nói chung, giáo viên giáo dục thể chất nói riêng thực hiện mục tiêu giáo dục phổ thông và đáp ứng yêu cầu của chương trình giáo dục phổ thông 2018, cần phải có những giải pháp then chốt trong công tác đào tạo giáo viên như: chất lượng đội ngũ giảng viên, đầu vào của sinh viên, phát triển chương trình đào tạo và phương pháp tổ chức dạy học. Bên cạnh đó, cũng cần có các giải pháp nâng cao chất lượng bồi dưỡng thường xuyên cho đội ngũ giáo viên đang công tác nhằm

đáp ứng yêu cầu của chương trình giáo dục phổ thông theo định hướng phát triển phẩm chất, năng lực của học sinh. Việc bồi dưỡng đội ngũ giáo viên giáo dục thể chất phải được thực hiện liên tục, theo nhu cầu của giáo viên và nhà trường, đặc biệt mỗi giáo viên cần không ngừng học tập, rèn luyện, phát huy tinh thần tự học một cách nghiêm túc và hiệu quả.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Chương trình giáo dục phổ thông* (Ban hành kèm theo thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo), Nxb. Đại học Sư phạm, Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục và đào tạo (2011), *Chương trình bồi dưỡng thường xuyên giáo viên THPT* (Ban hành kèm theo Thông tư số 30/2011/TT-BGDĐT ngày 08 tháng 8 năm 2011 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo)
4. Nguyễn Hữu Độ (2019), “Nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục ở Việt Nam”, trên trang Tạp chí Tổ chức nhà nước <http://tcnn.vn> đăng ngày 08/03/2019, truy cập ngày 04/10/2022.
5. Vũ Hồng Thái, Nguyễn Như Phong (2019), *Công tác bồi dưỡng chuyên môn thường xuyên cho giáo viên giáo dục thể chất các trường phổ thông trên địa bàn quận Cầu Giấy, thành phố Hà Nội*, *Tạp chí Giáo dục*, số đặc biệt tháng 4/2019, tr.75-78, ISSN 2354-0753, Hà Nội.

IMPROVE THE QUALITY OF TRAINING FOR PHYSICAL EDUCATION TEACHERS TO MEET THE GENERAL EDUCATION PROGRAM 2018

Abstract: *Physical education is an important subject in the school to help students develop comprehensively both intellectually and physically. Therefore, the training for physical education teachers is an indispensable requirement. In recent years, the training for physical education teachers has been focused but there are still many limitations that need to be overcome. This work needs to promote the self-study and self-research of teachers and the attention of the school forces.*

Keywords: *Teacher training, physical education, general education program 2018, innovation, comprehensive development.*